Do anh Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Kho Sách Xưa Quán Ven Đường

DEPOT LEGAL

NĂM THỨ BẢY—SỐ 308 | MỖI SỐ MỘT CẮT | JEUDI 19 AVRIL 1923

No 912

TRẦN-ĐẮT-NGHĨA
TỔNG-LÝ

Giá bán nhựt trình AN-HÀ
Trọn năm........5$00
Sáu tháng........8 00

Giá bán riêng nhựt trình L'APPEL
Trọn năm........6$00
Sáu tháng........4 00

Giá bán chung hai bổn
Trọn năm........10$00
Sáu tháng........6 00

AN-HÀ-BÁO

MỖI TUẦN XUẤT BẢN NGÀY THỨ NĂM
ÉDITION EN QUỐC-NGỮ DE L'APPEL

Organe d'Informations Agricoles, Commerciales et Industrielles

NHÀ BÁO Ở TẠI ĐƯỜNG— Boulevard Delanoue —Cantho

PHẠM-KỲ-XƯƠNG
CHỦ-BÚT

Về việc mua bán hay là mua nhựt-trình hay là gởi bài đăng báo xin đề thơ cho M. TRẦN-ĐẮT-NGHĨA.

Lúc mua báo xin các ngài chiếu cố, gởi số tiền luôn, bổn-quán lấy làm thâm cảm.

XỨ TA CÔNG NGHỆ KÉM

chớ nhơn công chẳng kém

Hai mươi lăm triệu đồng bào ta sinh-sản ra trong xứ nầy là một xứ nông-quốc, thiệt nghĩ từ Nam chí Bắc mọi người ai cũng có cái tánh siêng-năng chăm-chỉ nghề-nghiệp cốt là để lập thế làm ăn. Trừ ra những hạng người thất lộ ở nghề nông thì mới thuyên qua nghề cỗ, hoặc nghề sĩ, nghề công. Còn qua người du hí du thực, xét ra thì là số ít mà cũng là con nhà làm ăn tất cả, chỉ vì lỡ vận hoặc thiếu công việc làm mới đành ở không bỏ luống mà mang cái giã danh du nọa.

Ta cứ xem trong lúc Âu-Châu đại chiến, mẫu-quốc mộ nhơn công, thì cả thấy đến hơn mấy muôn người nước mình ra ứng mộ, tranh nhau sang Pháp đầu công. Lại lúc nầy là lúc Chánh-phủ đang kêu nhơn công sang Pháp giúp việc, thì [illegible], dân ta tình nguyện xin đi, kể số đến ngàn đến muôn như thế thì cũng đủ thấy xứ ta chẳng phải là thiếu nhơn công, dân ta chẳng phải là dân biếng-nhác du hí du thực không lo làm ăn đâu? Song bấy lâu mang cái tiếng ở-không thả-luống, chỉ vì xứ ta kém bề nghiệp-nghệ nên ra cớ tất.

Nói qua nghệ-nghiệp ở xứ ta, thì nghĩ rất ngậm-ngùi than thở! Đang buổi "mạnh vì gạo, bạo vì tiền" khắp cả thế-giới Văn-minh nước nào cũng đua chen nhau trên đường kinh-tế, dầu thấy Quản-Tử tái sinh, ông Trần-Đoàn phục xuất trong đời nầy tưởng cũng không thể 2 ngài ngồi yên mà nói câu chuyện "an bần lạc đạo" "thủ phận cư minh" cho được? Thế mà: dân ta, dầu rằng trên nhờ ơn Chánh-phủ mở nẻo đem đường, song xem ra cũng còn lắm người chưa chịu rõ cái tư-tưởng trần-hủ xưa nay nó làm cho mình ở sau lưng người muôn trùng dặm đất!!!

Bảo rằng: xứ ta là xứ địa lợi.— Mà thật vậy. Thử xem ở bản-đồ nhứt là xứ Nam-kỳ: hai cánh đồng bằng chạy dài theo sông Mekong (Cửu-long-Giang) các tỉnh miếng tây như là: Mỹtho, Vĩnh-long, Trà-vinh, Bến-tre, Sađéc, Cầnthơ, Longxuyên, Rạchgiá, Sốctrăng, Bạcliêu, v...v... thật là điền phì địa ốc, ở Bắc-kỳ thì dọc theo sông Nhị-hà biết bao nhiêu là ruộng vườn màu-mỡ. Còn một dãy Thượng-du và dãy núi Hoành-sơn biết bao nhiêu là lâm sản khoáng sản. Ngũ cốc tài mộc, xứ ta thứ gì trồng cũng dễ, nào mỏ vàng mỏ bạc, nào mỏ than mỏ sắt cũng sẵn có đủ. Thiệt tưởng thì cả thế-giới không mấy nơi có được sản-vật phong đăng như thế. Nhưng mà dân ta dà đếm được mấy người giàu-có như các nước? Gọi là bực cự phú trong xứ thì trong nhà dư bất quá 5, 7 chục muôn là cùng, còn ruộng đất có nhiều thì 5, 6 ngàn mẫu là hết. Hạng người có của dư-dả đó thì một trăm chưa ắt được một người; ngoài ra thì những người nghèo khổ, ăn bữa tối lo bữa sáng, hơn lắm tay bùng, quanh năm làm ăn lam-lũ quần-áo tả-tơi, mồ-hôi đượm xiọt cũng còn vị tất là đủ ăn đỏ mặt! Cái nghèo của dân mình đây cốt chẳng phải là biếng-nhác mà ra; chỉ ở lỗi nơi trong nước mình thiếu bề công-nghệ. Mà nói à công-nghệ ai phải lập thành? Không lẽ những hạng người vô hằng sản, 2 bàn tay trắng mà lập nên được? Thế thì các nhà có tư bổn nhiều mới có thể thành lập được.

Trên kia đã nói xứ ta chẳng thiếu nhơn công, ngặt có người mà không sở làm, thì phải ở không không việc, lại có khi còn mơ xăng tưởng quấy làm chuyện phi vi mà mang điều tai hại vào mình.

Vậy ước ao sao các nhà tư bổn trong xứ khởi xướng lên: người lập xưởng nầy, kẻ gầy nghệ khác, lập ra được nhiều công-nghệ như ở các nước văn-minh, trước là bảo thủ lợi ích trong xứ mình, sau là mình giúp cho người mình có sở sinh nhai, khỏi mang danh biếng-nhác mà đi tiến ư ngoại bang; đường ấy là một cái chủ-nghĩa ái quốc lợi, ái chủng tộc. Mình làm giàu cho mình, tức là làm giàu cho nước mình, làm cho đồng-bào đủ nghề làm ăn, ngõ tranh khôn đành khéo nơi chốn thương-trường, thật là một cái mục-đích lợi nghĩa lưỡng toàn rất đáng làm lắm đó.

Khải-Phong

Kính cáo độc giả

Trong năm 1919—1920—1921 M. Phạm-kỳ-Xương có chấp bút cho An-Hà-Báo. Văn từ ngôn-luận của người tuy chẳng sánh bực uyên-bác cui tài, song một nền văn-chương đài-dị, bút pháp tuấn thục tưởng ra cũng được đẹp mắt êm tai của chư tôn độc giả.

Lúc tháng Juillet 1921, M. Phạm-kỳ-Xương, vì tâm thể đa lao, xin từ bút tạm biệt An-Hà mà tịnh dưỡng thừa chi. Nay người trở vào tái bút hiệp lực cùng bổn-báo như khi trước, lo chỉnh đốn sắp đặt những bài vở trong tờ An-Hà; bổn báo ước ao cho chư tôn độc giả được toại lòng đẹp ý những điều công ích mà bổn-báo sẽ tiếm ổ phô bày ra đây, thì bổn báo rất thâm cảm chẳng cùng.

AN-HÀ-BÁO

Cuộc đấu giống lúa tại Cầnthơ

Xứ Namkỳ ta là một xứ nhiều lúa gạo, mỗi năm xuất dương bán ra ngoại bang chẳng ít, song lúa gạo của chúng ta chưa chiếm được cái địa-vị cao nhứt nữa giá trị trong thị trường các-mể, là vì nó chẳng được tinh một giống, thường thấy trong một giạ lúa thì có lộn-lạo 5, 7 giống, chẳng được bằng lúa ở các lân bang ta như là: Xiêm-La, Miến-Điện; bởi các nông-phu 2 xứ nầy đã thạo cách lựa giống lúa, được thứ nặng cân bán cao giá danh quyền lợi ở chốn thị trường nên dầu lúa gạo xứ ta được tiếng là nhiều, nhưng mà bị trộn-trạo nhiều thứ cầu lều phải nhe, thì giá tự nhiên phải rẻ.

Chánh-phủ Namkỳ thấy mỗi năm các nông-phu ta vì cớ ấy mà phải thất lợi tính có hằng muôn hằng triệu, nên năm nay bày cuộc đấu các giống lúa trong mỗi tỉnh, có phái bàn Hội-đồng Canh-nông đi xem xét các giống lúa thật rõng, tuyệt tốt và diễn-giải sự ích-lợi trong cuộc đấu giống lúa, lựa giống cho các nông-phu điền-chủ thấu biểu, ngõ phổ thông cho các phương-pháp của sở Canh-nông thí-nghiệm cho mà cố được giữ gìn nông-lợi trong bổn xứ từ đây về sau.

Cuộc đấy tỉnh Cầnthơ sắp-đặt ra rất kỳ-cang đẹp-đẽ. Có cất mấy giang nhà bằng lá rộng lớn thinh thinh ngang rạp hát Casino. Trong chưn dọn kết tụi treo cờ, đèn điện ban đêm chiếu ngũ sắc rạng ngời, mắt trông vào không mỏi. Nhiều cái kệ bề dài ước được 25, 30 thước sắp liền bằng, để cho các nhà nông đem giống lúa mình đến đấu. Cả thảy lúa gạo trong tỉnh đem bày ra nơi trường đấu nầy đếm ước chừng trên 250 bao, mỗi bao đều có biên tên thứ lúa, thứ gạo, tên của người đem đi đấu tổng, làng, chỉ rõ giống lúa mình đem đi đấu đây trồng mỗi công ước được bao nhiêu lúa. Có nhiều giống lúa khác nhau, thứ thì hột tròn, thứ thì dài thứ lớn hột, thứ nhỏ hột đếm không xiết.

Ngày Chúa-nhựt 15 Avril 1923, khai cuộc đấu. Tại Châu-thành từ dinh quan Chủ-tỉnh dài theo Đại-lộ (Boulevard Delanoue) tới nhà Công-sở Tânan, giáp đến Garage Trần-đắc-Nghĩa, cờ tam sắc treo rực rỡ; tại từ chặn có treo miếng bạch bố đình chữ: « Concours régional des paddys » "Cuộc đấu các giống lúa trong tỉnh" thật xem rất ngoạn mục nước là nơi trường đấu lại càng xinh-tịch hơn nữa.

Ngày đó các quan Chủ-quận, Cai Phó-tổng, Ban-biện, Hội-đồng và các điền-chủ nông-gia tề tựu đến đó xem cuộc sắp bày ra đấu. Chiều lại lúc 4 giờ tại sở Canh-nông Cầnthơ cách Châu-thành chừng 2 ki-lô-mét có thử máy cày ruộng cho các điền-chủ nông-gia xem.

Ba cái cày máy sắp bằng nhau mở máy cày đất lên từ lớp đến nhau rất tài, cày đã mau và tiện làm được đều đất, trốc cỏ, xem thế rất thích-hiệp cho nghề làm ruộng chẳng cùng. Nếu nông-gia xứ ta dùng được máy cày mà cày ruộng mình, tưởng chẳng những là đất xới lên được đều, mà ít nhọc hơn là làm ruộng để dùng trâu mà cán trục....! Cuộc thử cày đây có các viên quan Langsa, Annam và điền chủ đến xem rất đông đảo.

Qua ngày sau 16 Avril lúc 9 giờ sớm mai, bàn hội Canh-nông mới xe hơi đến nơi xem xét các giống lúa bày tại Trường-đấu. Bàn hội xét rất kỹ lưỡng từ bao, xem từ thứ đến 12 giờ trưa mới xong. Rồi cuộc bèn nêu bảng xướng danh những nông-gia có giống lúa được tốt, nặng cân, không lộn-lạo với giống khác được thưởng theo hạng dưới đây:

LÚA HẠNG NHỨT (1re catégorie)

Phần thưởng của chánh-phủ

1e— 100 $ Lê-hữu-Hạnh (Tânan)
2e— 50 . Huỳnh-hữu-Tạo (Mỹkhánh)
3e— 30 . Nguyễn-v-Ngôn (Mỹ-hanh)

PHẦN THƯỞNG ĐỊA-HẠT CANH-NÔNG

4e— 25 $ Nguyễn-thanh-Xuân (Tânan)
5e— 22 . Nguyễn-ngọc-Nhuận (Nhơn-ái)
6e— 20 . Ng-v-Tường (Tbg-thạnh-đông)
7e— 18 . Nguyễn-văn-Giao (Tânan)
8e— 15 . Võ-hồng-Sa (Tân-Thới)
9e— 10 . Phạm-kim-Lương (Mỹkhánh)
10e— 8 . Hà-hữu-Kiển (Tà quới)

LÚA NẶNG CÂN TRỔI HƠN (62k500)

Lời ban khen (mentions honorables)

1e— Lê-văn-Qui (Tânan)
2e— Nguyễn-văn-Sự (Trườnglong)
3e— Bùi-thiện-Kế (Đông-sơn)
4e— Lê-quang-Diên (Nhơnái)
5e— Đỗ-hữu-Lễ (Tânan)
6e— Huỳnh-hữu-Canh (Thiện-mỹ)
7e— Trần-ngọc-Lân (Tânhưng)

LÚA HẠNG NHÌ (2e catégorie)

Phần thưởng của chanh phủ

1e— 30$ Trần-văn-Hên (Thới-đông)
2e— 20$ Trần-ngọc-Diên (Nhơnái)
3e— 10$ Nguyễn-văn-Xe (Thới-thạnh)

Phần thưởng địa hạt canh nông

4e— 10$ Trần-ngọc-Đường (Thạnh-xuân)
5e— 10$ Nguyễn-v-Hiền (Tân-thạnh-đông)
6e— 10$ Lê-văn-Tính (Đông-hậu)

LÚA NẶNG CÂN TRỔI HƠN (56.k500)

Lời ban khen

1e— Trần-đôn-Quế (Tânan)
2e— Trương-văn-Sáu (Thới bình)
3e— Nguyễn-văn Chấn (Thới-thạnh-ba)
4e— Lê-bá-Cang (Nhơnái)
5e— Trần-văn Sum (Thới lai)

LÚA HẠNG BA (3e catégorie)

Phần thưởng của chanh phủ

1e— 30$ Lê-hữu-Hạnh Tânan
2.— 20$ Võ-hồng-Sa Tânthới
3.— 10$ Nguyễn-hữu-Văn Tânquới

Phần thưởng địa hạt canh-nông

4e— 8$ Huỳnh-văn-Tường (Thới-bình)
5e— 7 Nguyễn-kim-Mãng (Bình-xuân)
6e— 6 Tăng-văn-Quới (Nhơn-ái)
7e— 5 Trần-ngọc-Diêu (Nhơn-ái)
8e— 4 Đỗ-quang-Từ (Trường-thành)
9e— 3 Nguyễn-ph-Đại (Tân-th-Đông)
10e— 2 Nguyễn-văn-Khe (Tân-qui)

Nhơn sanh hữu mạng

Đã đặng sinh ra, làm con người trên thế, thì hóa công đều định số mạng cho mỗi, chẳng khác kẻ đứng trên bàn cân, nặng nhẹ, tùy theo sức vóc. Biết đặng vậy, chớ nên vội tưởng, nếu có thù oán ai, tui giết đặng ngay đâu, mà dầu cho toại kỳ sở nguyện, thì cũng do căng số của người mà thôi; nếu đến phần thì chẳng chết cách nầy, cũng phải chết về cách khác, người số có ba mươi đồng, dầu cho gặp đặng núi vàng thì cũng chẳng giữ đặng quá số ba mươi đồng; dường ấy có phải là: nhơn sanh hữu mạng chăng? Có câu: Mưu sự tại nhơn, thành sự tại thiên, như đời Tam-Quốc tranh quyền, mấy ai túc trí đa mưu cho bằng Khổng-Minh Gia-Cát dích thân ra chốn chiến trường, thiết lập một trận hỏa xa, làm cho binh Tàu cháy ruội, cha con Tư-mã-Ý nhắm mắt mà chờ thác, bỗng đâu có một trận mưa dường như đá lở, nước tràng giết hỏa xa tắt hết. Thế có phải là: mưu sự tại nhơn, còn thành sự tại thiên chăng? Ở đời thấy lắm kẻ tâm cang khiếp nhược co đầu, rúc cổ, chẳng dám đởm đương đối thủ với người, lại dụng kế "tá tha nhơn chi thủ" mình cũng như người vậy, mà dầu đen, máu đỏ, tay chơn, ruột gan, đủ đây, sao mà nhác lắm thế! mượn tay đứa côn đồ, tận đàng chận nẻo người mà đả, phải cái trận u ám ấy, thì chỉ biết đặng tên của đứa phạm thủ ấy thôi, mà dầu cho biết đặng kẻ chủ mưu, thì kẻ ấy là ngoại loại, vì kẻ ấy không có gan! nầy cái kẻ nhác gan ơi! sao không học nơi cái gương cang đởm trước mắt kìa như hai người langsa có sự bất bình với nhau nhục nhau một tiếng "Nưa" còn thề chẳng đội trời chung, đấu kiếm hoặc là bắn nhau, quyết một còn một mất tha tuất mà làm mất con người, thơ để cho miệng đời dị nghị là phường khiếp nhược!

Vậy có vài hàng vắn tắc khuyên ai tua sửa sửa cái tánh của người sợ người lại, nếu có đạo thì đánh, nhác thì đừng, mượn chi tay của người khác mà thi hành cái thủ đoạn khiếp nhược mà cho rằng đắc kế có lẽ may mai gì đây sẽ bại lộ gian kế ra chi khỏi mắt vòng ly-tiết vì sách có chữ: thiên võng khôi khôi, sơ nhi bất lậu.........tin hổ!!!

Kim-đít-Vàng
Sốctrăng

Bão ở xứ Lèo

Ngày 30 Mars vừa rồi đây tại thành phố Savannaket và những miếng xung-quanh đó có bị một trận bão rất dữ dội. Chiếc tàu "Yser" chở dầu hỏa bị chìm. Những thuyền lớn chở Xi-măng và chở đồ khí dụng của nhà-nước cũng bị chìm cả. Các nhà công-sở và nhà cửa của người Lèo đều bị thiệt hại rất nhiều.

Cũng may cho đường sá trong tỉnh khỏi bị hại chi cho lắm.

LÚA NẶNG CÂN TRỔI HƠN

Lời ban khen

1e— Nguyễn-văn-Tiển (Hòa-mỹ)
2e— Bùi-hữu-Út (Nhơn-nghĩa)
3e— Trần-Noa (Thơ-đội)
4e— Nguyễn-văn-Cừ (Thuận-thới)
5e— Trần-nhựt-Thăng (Tânan)

Một phương pháp xét người khỏe hay yếu

Các hội-đồng tuyển-binh ngày nay thường dùng cái phép Pignet để xét xem một người tạng khỏe hay tạng yếu. Cái phép ấy gọi tên như thế vì do ông thầy thuốc nhà binh tên là Pignet nghĩ ra cái phép ấy như sau nầy: Đo vòng ngực, và cân người xem được bao nhiêu. Cộng hai số ấy với nhau. Đo chiều cao người mà tính ra số phân, rồi trừ với số cộng trên kia, số còn lại càng nhỏ bao nhiêu thì sức khỏe lại hơn ngần ấy.

Thí dụ: Một người đo vòng ngực được 90 phân, cân nặng được 68 kilos. Cộng hai số 90+68 được 158. Đo chiều cao được 1m. 60 nghĩa là 160 phân. Trừ số 158 với số 160 còn 2. Người ấy khỏe lắm

Nay lại một người khác vòng ngực được 80 phân, cân được 58 kilos, cao là 1m.72. Cộng hai số trên được 138. Trừ với số dưới còn 34. Người ấy yếu lắm.

Ông Pignet đã thí nghiệm ra như sau nầy.

Còn lại kém số 10 là người khỏe lắm Còn lại từ 11 đến 15 là người khỏe, từ 16 đến 20 là người tạng tốt; từ 31 đến 35 là người tạng yếu khá nghi, nên cẩn thận: từ 36 trở đi là người tạng yếu lắm không theo việc binh được.

Bạc các 5 chiêm

Về vụ su hút mấy năm nay ở xứ ta, dân chúng đều ta thán về nỗi khó khăn trong việc buôn bán. Chánh-phủ hằng gia tâm lo cho có su nhiều ra được thuận tiện cho nhơn dân. Năm rồi có đổi ra mấy chục vạn su cho dễ bề xây dựng ở thị-trường, song cũng còn chưa được phu-phỉ về nỗi hút su. Kỳ hội-nghị Quản-hạt trong tháng Novembre năm rồi, các vị Đại-biểu cho dân có xin cùng Chánh-phủ cho phép đúc ra một thứ bạc các 5 chiêm. Chánh-phủ đã nhậm lời và đã giao cho M. Patey là thợ đúc bạc ở Paris, người có vẽ kiểu trình cho quan Toàn-quyền Long lúc ngài còn sống xem thử. Ngài cũng nhận kiểu của M. Patey trình với ngài trong khi đó.

Kiểu bạc các 5 chiêm nầy xem rất đẹp, ở giữa có lỗ và có chạm trổ nhiều cái chữ đầu của cộng-hòa dân-quốc Đại-pháp và có đính chữ: Liberté—Egalité—Fraternité. Hình nó bằng đồng tiền 0 f 25 bên Tây.

Nghe đâu Chánh-phủ đã đặt đúc 5 triệu tư bạc các 5 su nầy. Kiểu cách đã giao cho nhà Hôtel de Monnaies ở tại Paris làm. Độ chừng 3, 4 tháng nữa ở Đông-pháp ta sẽ có bạc các 5 chiêm thông dụng.

Đặt tên sư-tử

Hai con sư-tử nuôi tại An-định-cung ở An-cựu, nay Hoàng thượng ngự tứ danh là «Thật-võ» và «Ngũ-phong». Hai tên ấy là có ý thạnh-trị thái bình như đời vua Nghiêu vua Thuấn đời xưa lúc bấy giờ mười ngày một lần mưa, năm ngày một lần gió, thời-tiết thuận hòa như thế, nên trong nước mới giàu có và thái-bình thạnh-trị.

Mấy lâu nay Hoàng-Thượng sắc cho Thị-vệ-xứ mỗi đến ngày chúa-nhựt mở cửa cho thiên hạ vào coi 2 con sư tử ấy.

Lời Rao

Ta cho các chủ đất châu-thành Cầnthơ làng Tânan hay rằng: họa đồ và bộ kinh, lý châu-thành mới đo lại, để tại tòa bố trong hai tháng kể từ ngày 14 Avril 1923.

Chủ đất được phép đến tòa bố mà coi hoặc họa đồ hoặc bộ kinh lý làm sai cùng lời định của hội phái viên xét đất hễy là của quan chủ tỉnh định không vừa ý chủ đất thì được phép làm đơn kêu nài.

Cantho le 12 Avril 1923
P. L'administrateur adjoint
Signé: Brasey

Vài lời cảm tạ

Bịnh ho súc-huyết là một bịnh rất hiểm nghèo, ai mang bịnh nầy lâu vào mình thì khó tiềm được thuốc mà trị cho hết. Tôi mang lấy bịnh ho súc-huyết mấy tháng trường, chạy lo thuốc men hết sức mà chẳng thấy thuyên giảm căng bịnh chút nào. Nhờ người điềm chỉ giùm cho tôi đến tại nhà M. Huỳnh-kim-Trọng làm thợ bạc ở Cầnthơ, người có bài thuốc nam rất mầu nhiệm về bịnh ấy, nên tôi đến cầu xin người bốt cho tôi tôi uống họa may có hết căng bịnh cũng chăng. M. Huỳnh-kim-Trọng rất hảo tâm, ai có bịnh ho súc-huyết đến cầu xin người thì người sẵng lòng cho liền chớ chẳng hề thọ lãnh tiền bạc của ai, chỉ làm phước mà thôi.

Tôi nhờ ơn người tiềm kiếm cho tôi uống trong bốn tháng thì căng bịnh của tôi đã hết tuyệt, và cũng lắm người có bịnh như tôi cũng nhờ M. Trọng làm phước mà hết.

Vậy tôi xin ông chủ-bút báo An-Hà thì ân ấn hành vài lời cảm tạ ơn M. Huỳnh-kim-Trọng và làm môi-giới bầu ai mang lấy bịnh ấy đến cầu xin người thì người sẵng lòng mà làm phước.

Lê-quang-Minh
à Cantho

Một tờ báo mới

Có vô tuyến điển của phủ Toàn-quyền đánh vô hôm ngày 4 Avril 1923 cho hay rằng ông Nguyễn-kim-Đính, là Tổng-lý, Công-luận-Báo được phép xuất bản một tờ báo mới, mỗi tuần ba lần, tên tờ báo mới đó là «Đông-pháp Thời-báo»

Vậy thì từ nầy Nam-kỳ sẽ có được thêm một tờ báo quốc-ngữ nữa, để giúp với mấy tờ báo khác mà nghị luận những điều lợi dân ích quốc, kích bác những điều bại tục tồi phong, khuyến khích những điều công ích công nghĩa, ấy cũng là một sự may mắn thêm cho quốc dân Nam-kỳ ta đó.

Bổn báo rất mừng và mong cho tờ báo. "Đông-pháp Thời-báo" cho chóng ra đời.

A. H.

Biên-hoà—Hà-nội

Ngồi máy bay trong 8 giờ thì tới

Quan hai Dumas-Gédéon là một vị quan võ thuộc về đạo phi-thoàn Đông-Pháp, ngày 11 Avril rồi đây lúc 6 giờ 18 phút ban mai, ngài ngồi phi-thoàn hiệu Bréguet bay từ Biênhòa ra Hanội trong 8 giờ đồng hồ thì đến nơi. Trước khi đi có quan Phó Tham-biện Biên-hòa các quan Langsa và Annam tựu đến trường máy-bay mà tiễn hành ngài. Có quan Quản-lý sở diễn-tín giao cho ngài một cái bao đựng 33o cái thơ gởi ra Bắckỳ, lại có thêm mấy cái thơ gởi ra Tổng-thống-phủ và sở võ-binh.

Quan hai Dumas Gédéon bước lên phi thoàn có 1 người Annam coi máy tháp tùng ngài, đoạn xả máy ruổi dong nương mây lướt dặm đến Savannakhet hồi 11 giờ 32 đến Thanh-hóa hồi 1 giờ 55; khi đến Bắckỳ đáp xuống đồn Bạch-mai là 2 giờ 45 phút buổi chiều. Đàng bay cả thảy là 1.225 ki-lô-mét trọn 8 giờ, tính ra mỗi giờ bay được 155.5oo thước. Lúc gần đến Vịnh mắt bị trời cơ vân-vũ nên phải đi vòng, bằng không thì đã đến Hà nội hồi 2 giờ rưỡi đúng buổi chiều đó.

Cuộc vân trình viễn vọng nầy đã bàn tán nhiều phen; nhưng mà còn trì hườn đến nay chưa có ai đi. Nay Quan hai Dumas Gédéon đi được rồi đây thì ngài thật là một quan võ của phi thoàn có tiếng rất can đảm rất tài bộ đáng khen đáng ngợi.

X....

VĂN UYỂN

VIẾNG CẢNH XƯA
Ấp Bình-thường làng Long-tuyền

Trải viếng quê xưa rất tuổi lòng,
Trách vì ai khiến cuộc văn-phong,
Lùm chiên Anh-vỏ xa lùm cúc,
Phủ mặt cao dày xứ lấy công;

Phan-thanh-Châu
tự Trường-Canh
Cầnthơ (ville)

TRẦM TRƯỞNG HỌC HỚN-TỰ

Ủa, cửa Quán-tây, đóng lại rồi,
Buồn tình cha-chả biết sao thôi.
Hỡi người Mã-trướng đi đâu vắng;
Để khách Chiên-đường dạ chẳng nguôi.

Trường-Canh

KÝ DỮ HUỲNH-QUAN-VINH
(Hành-vân điệu)

Chữ tâm đầu, chữ tâm đầu,
Ý hiệp cùng nhau,
Mình tâm cốt,
Trước cũng như sau,
Trăm-năm xin thấy đừng phụ,
Dầu xa cách,
Tấm lòng ai chớ phụ cùng ai,
Nước non còn có ngày đoàn-tụ,
Buồn thảo thể,
Lụy ứa thâm bào,
Cai phận anh-hào,
Nhớ hồi nghiên bút,
Hỡi hoàng-thiên, hoàng-thiên.
Kìa sương tuyết có biết cho tình,
Hải-đốc vân-trình nghĩ mà kinh bá kinh,
Lấp cơn sầu nhớ có sư-huynh,
Nửa ngàn gặp hội,
Đôi ta phỉ-chí bình sinh.—

Phan-thanh-Châu
tự Trường-Canh
(Cầnthơ — ville)

CÙNG NHAU TRƯỚC ĐÃ THỀ NGUYỀN KẺ VỀ NGƯỜI Ở CHẲNG YÊN TẤT LÒNG
(Điệu Bình-Bán-Vắn tập đặc)

Biên chère! nầy hãy nghe phân
Tỏ đôi hàng phỉ dạ yến anh,
Vì ai luống công đợi chờ
Chừng nào cho dạ toại ước mơ,
Đôi ta đà gọi tri-âm
Có lẽ đâu theo đòi ong bướm
Mà đem tình vàng đá
Phoang đổi câu phong nguyệt trăng hoa
Không thương chút nghĩa gọi là
Thì thuyền quyên cũng rộng xót xa.
Thảm hờn con Tạo trớ-trêu
Tài sắc bấy lâm đều lương vơi
Khi đưa nhau, thề nguyền
Rất trách thay Tơ-hồng
Xuôi dau lòng dau lòng người thế
Mà chẳng hay nàng có biết chăng?
Lòng ngại hay còn ngại
Khi ước thề rằng cùng nhau đợi
Khiến cho đây hằng bữa hằng trông
Ước mong ngóng tròng tin hồng
Dầu dồi ta cách xa dặm trùng
Niềm thủy chung xin trọn thảo ba.

P. B. T.

Thuốc ho

À Monsieur Trần-đắc-Nghĩa Quản lý Ấn-Quán An-Hà—Cầnthơ

Kính ông

Hôm trước tôi có gởi thơ mua thuốc ho của ông. Sau khi dùng rồi mới biết là thuốc ho đó rất thần hiệu.

Nay tôi tạm vài hàng đặng tỏ sự cám ơn ông có lòng trữ thuốc hay cho đồng bang dùng.

Và xin ông làm ơn gởi contre-remboursement cho tôi 3 hộp lớn thuốc ho và 2 chai thuốc Thiên-lý-nhãn.

Tôi thấy thuốc ho đó thần hiệu, nên từ rày sắp tới, có ai ho, tôi làm giới thiệu miệng giùm cho ông

Xin ông đặng thơ gởi liền lên cho tôi rất cám ơn.

Nay kính
Võ-thành-Hay
secrétaire au Trésor
Phnompenh

THỜI SỰ

Giá bạc

Thứ sáu..ngày	13 Avril..8	1.	25
Thứ bảy..ngày	14 Avril..8		10
Chúa nhựt..ngày	15 Avril.8	1	00
Thứ hai..ngày	16 Avril..		id
Thứ ba.....ngày	17 Avril..8		05
Thứ tư.....ngày	18 Avril..8		15
Thứ năm.ngày	19 Avril		

Giá lúa

Lúa chở đến nhà máy mỗi tạ 100 kilos là:

Thứ sáu ngày...	13 Avril..	4$89 à 4$99
Thứ bảy ngày...	14 Avril..	id
Chúa nhựt ngày.	15 Avril..	id
Thứ hai ngày....	16 Avril..	id
Thứ ba ngày...	17 Avril..	4 92 a 5 01
Thứ tư ngày....	18 Avril..	4 98 5 09
Thứ năm ngày..	19 Avril.	

Cantho

CƯỜNG DÂM HAY LÀ PHAO PHẦN?

Bữa 30 Mars rồi đây độ chừng 8 giờ tối, đường mé sông Cầnthơ nhứt là đường xinh-đẹp vui vẽ hơn hết ở châu-thành. Đang lúc kẻ lên người xuống xôn xao ồn ào, nơi một cái nhà nhỏ của người góp tiền đò có xảy ra một cuộc "dâm phong khả ố" bị bắt tại trận làm cho nhiều người đang đi thấy vậy phải dừng chơn nghe thử. Số là: 1 gái tơ kia tên là Đinh-thị-Xinh 16 tuổi nhà ở làng Nhơn-ái (Cantho) đi cùng một thiếu nữ Trần-thị-Hén 13 (theo lời thị-Xinh khai) vô coi hát Annam tại rạp Messner. Coi được ít lớp tuồng kế có tên Trần-văn-Út 24 tuổi cũng ở làng Nhơn-ái, vô nói cùng nó rằng: có thấy người mẹ và người anh (của thị-Xinh) đi kiếm hảo em về. Thị-Xinh ngỡ thật ra đi. Út theo bén gót thả lời dụ dỗ bảo nó thuận tình, song nó nằng nằng chẳng chịu. Và đi và nói dai theo bực thạch chừng tới cái nhà nhỏ góp tiền đò Út nắm tay kéo vô nó gượng không lại vừa bước vô Út khép cửa chặt cứng, đèn tắc tối đen quyết vầy cuộc trăng hoa, lúc nó đương cự vùng vẫy, thời may ở ngoài có anh nó là Đinh-kỳ-Sanh mới linh tuần đến bắt. (Nguyên lúc tên Út kéo thị-Xinh vô nhà nhỏ, thì thị Hén là đứa gái 13 tuổi đi với thị Xinh thấy vậy lật-đật chạy về nhà kêu Đinh-kỳ-Sanh (nhà ở tại châu thành) đến bắt.

Đàn nói vụ nầy về bót ông cò nói thì thị Xinh khai, theo lời nói trên đây còn tên Út thì khai rằng đã có tư tình trước cùng thị Xinh hơn một tháng rồi, 2 đàng yêu mến nhau lắm, bữa đó rủ nhau đi Cầnthơ coi hát chơi. Chừng xảy việc ra nó không dè thị Xinh phản phúc mà khai như vậy. (Tình nhân ở bực 111).

Ngay gian chưa ắc, ông cò giải nội vụ vào dải linh quan Biện lý. Nghe đâu ngài đã giao vụ nầy qua phòng Thẩm-án tra vấn; lại nghe nói tên Út có cậy quan trạng-sư giúp lời.

Vậy cường dâm hay là phao phản để đợi định tòa minh đoán, sau sẽ tiếp cho độc giả xem chơi.

Jim (Lai ảo)

ĐI THĂM TỶ-PHÙ!

Bè súc của Trại-cưa Khách-trú ở trong vàm rạch Cầnthơ có 4, 5 cây dần lớn lúc cầu đổi xả súc phải chiếm lấn ra lòng sông sâu nước chảy. Thường khi có cuộc chẳng may xảy ra như vậy, thì mướn thợ lặng xuống buộc đỏi vào ông súc đè trục lên. Ngày 25 Mars rồi đây chủ trại-cưa mướn người lặng buộc đỏi vào súc, mỗi đường giá là 3$. Có tên Q.. là thợ lặng thuở giờ nhà ở nơi Xóm-chài Cầnthơ ra chịu lãnh phần. Bữa trước Q.. nắm mối đỏi trầm mình xuống đáy sông buộc xong vào súc rồi trồi lên mặt nước bình an vô sự: kế trời tối phải định việc lại rạng ngày sẽ tiếp cho hoàn thành mà lãnh bạc công. Qua bữa sau Q. đến lặng nữa, song trước khi lặng có nói rằng: trong mình va có hơi mệt mỏi và lại đêm rồi lúc mộng-linh thấy Bà (?) bảo đừng có lặng nữa, song lòng va chẳng mấy tin nhứt là chiêm bao mộng-mị. Ai nấy nghe qua cũng can Q.. đình việc lại, Q.. chẳng chịu tới để lặng xuống thăm mối đỏi buộc hôm qua thể nào rồi lên, chớ cũng không quyết ý buộc thêm mối khác nữa. Q.. đeo mình xuống nước lặng một hơi........ Ối ối! chẳng rõ cớ nào mà bặt tâm qua đến ngày sau mới trồi lên được (hết thở) thây lờ-đờ trôi tấp ngoài vàm Cầnthơ, thân-tộc thê-nhi vớt lên trình làng lo bề tống táng.

Sự chết của Q. đây có nhiều người nói va hay gạt Bà nên Bà hờn mà bắt chết. Vì làm nghề ba-bạt lại là thợ lặng giỏi thuở giờ, lúc sinh tiền va nhiều khi lặng mướn hoặc lấy đồ, hoặc trục ghe chiếm cho người ta thì trước khi lặng hay vái Bà chừng xong cuộc sẽ mua đồ cúng-kiến. Nhưng mà va thường thất tín cùng bà làm cho bà hờn nên mới ra cớ đổi. Nghe sao thuật vậy, chẳng biết đâu là ác mà quả-quyết. Có một điều lạ là cũng chỗ đó mà ngày trước Q. đã lặng buộc được 4 mối đỏi rồi, ngày sau Q. tính xuống mà thăm mối đỏi mình buộc hôm qua; thế thì sự lặng bữa sau phải mau và dễ hơn bữa trước; mà cớ nào lại lặng luôn không trồi lên được??? Nếu quả như điềm mộng ứng trong đêm thì bị Bà niếu Q.. lại ở dưới chớ gì!!!

Nguyễn-Cụ

Cầu kè

HỒ OẢN GIỰC KIẾN CŨNG KHÔNG PHẢI GIỰC KIẾN, MÀ ĐÁNH ĐỚN CŨNG KHÔNG PHẢI ĐÁNH ĐỚN

Giực kiến cũng không phải giực kiến mà đánh đớn cũng không phải đánh đớn.

Bữa 6 Avril chừng 8 giờ đêm Nguyễn thị Lạc 21 tuổi, con của tên Vang ở làng Vĩnh-xuân đi xóm về dọc đường gặp tên Phan-văn-Đãi cũng ở 1 làng cỡi ngựa đàng kia đi lại. Đãi gặp Lạc xuống ngựa; chẳng biết có nói chi không, kế thị Lạc la làng rằng tên Đãi giực kiếng vàng và giực một cái khăn lấn của nó, lại còn đánh đá, thoi, nữa là khác.

Làng cho đi kiếm bắt tên Đãi đem ra nhà công. Hỏi thì nó nói: không hay không biết chi hết lúc đó nó ngủ quên (sướng không?) hay là tướng tinh xuất hiện? song xét ra thì chỗ ấy có dấu ngựa mới cởi rằng rằng và còn làm rớt lại một cái mền lót cởi ngựa. Việc ấy thì đã đánh, Đãi có tội thiệt. Còn hỏi qua thị Lạc đeo kiếng đi đâu tâm tối, có ai thấy không? thị Lạc chỉ tùm lum, mà hỏi ra chẳng có một ai nói thấy hết. Thế khi bị đánh đau quá rồi la oán vậy chớ gì? Làng cũng không xử, lấy khai báo rồi làm phúc bẩm giải tuốc ra thầy ban-biện tổng Thành-trị. Thầy ban giận cái lụi sao hay sanh chuyện quá, nên phạt mỗi người một đồng hai bạc cho bỏ ghét.

NƯỚC NẠP LÀM HUNG RỒI TRỐN

Hồi 6 giờ tối ngày 12 Avril có tên Phó-thôn Bành đến cáo báo với hương quản Phi hay rằng. Tên Lâu ở làng vĩnh-xuân đương xẻ một con bò, mà y nghi cho bò ấy là bò gian, (bộ xin thịt chúng không cho sao đó) vậy chú phải đi bắt cho tôi. Phó-hương quản nói nếu anh muốn cho tôi đi bắt, thì trước khi anh phải làm cho tôi một cái khai cẩm làm bằng chớ bấy lâu anh hay nói chuyện ăn trợt với tôi lắm. Bành giận bỏ ra về đến chỗ xẻ bò nổi mõ hồi một, dân tình chạy tới, Phó-hương quản cũng đến nơi. Hỏi Bành làm gì đánh mõ hồi một? Bành nói chú phó hương quản Phi thì chứng cho tên Lâu làm bò đang có tố.....nói nghe giữ quá!» nên đánh mõ. Phó hương quản đốc dân bắt Bành trói lại. Bành nhậm thế chẳng êm cỡ dõ dông mất. Qua ngày 14 Avril mới bắt được Bành đem ra chánh hương quản lấy khai rồi làm phúc bẩm giải qua thầy-Ban.

Một chút cũng đánh mõ la làng, mà hai chút cũng đánh mõ làng. Nghe ra như tuồng không thứ tự.

Cầukè

ĐÒI TIỀN MÀ TRẢ BẰNG DAO

Hôm ngày 6 Avril ở xóm bến Laghì có xảy ra một vụ nghe rất um-sùm, may không chút nữa cũng là có đâm chém nhau rồi đó.

Số là bữa ấy nhằm ngày Thanh-minh tên Nguyễn-văn-Hoanh đi Tảo-mộ về ghé nhà cha nó là chú Cự dương ăn cơm, có thiếm Phạm-thị-Huê kêu là thiếm Qui ở đàng tiệm đi lại gặp Hoanh mới biểu một đứa lo gái ở lại đợi Hoanh, chờ ăn rồi sẽ dẫn lại tiệm cho thiếm. Nguyễn Hoanh có mua chịu đồ còn thiếu năm sáu đồng bạc chi đó, Hoanh nghe nói đòi, vì đương ăn uống sao thiếm nọ có đòi tiền, nên cũng có buông nhiều lời rất tục; Thiếm Qui cũng nổi xung mắng lắm đều chẳng ngặng. Ban đầu còn dụng miệng, sau rốt mới ra tay, kẻ thì lên tay lên chơn, người thì xì qua xô lại; kẻ thằng rể thiếm Qui là chệc Liêu-Xương nhảy vô tiếp chiến. Hoanh bị bạt tai mà đánh lại không đặng, vì có người ta can, nên nó giận, nột, mới dực dao rược chém, Liêu-Xương hoản chạy...... thiếm Qui la làng!

Làng xóm chạy tới xúm lại bắt Hoanh xét ra 2 đàng thì cũng chưa có thương tích chi hết. (Mới vài cấp nạp) song 2 đàng ai cũng không chịu nhịn ai.

Nên làng cứ việc ấy khai báo tới làm phúc-bẩm giải xuống quan chủ quận, ngài dạy giải thẳng lên Tòa. Tòa Quan trên xét vì việc nhỏ mọn nên đuổi về. Đó là đòi tiền mà trả bằng dao.

Tưởng vậy là êm! Ai dè thiếm Qui và chệc Liêu-Xương chẳng chịu nhịn; nên qua ngày 13 Avril có xin cái của Quan Trường-tòa ở Cầntơ xuống đòi 2 đàng và 3 người chứng. Chứng của thiếm Qui kêu nài, đến tám sau 20 Avril này lên lấy khai làm án kết lại.

Nghe rằng: Thiếm Qui và Liêu-Lương có cậy Trạng-sư giúp lẽ nên mới có Trường-tòa đòi lại vụ do.

— Nghĩ vì tên Nguyễn-văn-Hoanh là một tên làm mướn, cũng không đa gia chi; chẳng lẽ thiếm Qui đi ăn tòa? không xứng đáng! Song kỳ đã thâm tướng cho thiếm Qui ức vì đòi tiền nó đã không trả, lại còn làm một ông hoanh, (hoanh-huyên-hoanh) nên đâu tốn hao bao nhiêu cũng chẳng nhịn.

Vụ này, chờ kết cuộc thế nào, tuần tới sẽ đăng tiếp.

Hoàng-Điền.

Gòcông

GÀ RỪNG MANG LỐT CÔNG

Hôm tối 19 thánh Hai Annam rày nhơn diệp làng Tân-cương hát lệ cầu yên, nghe thiên hạ đồn bạn hát hát hay nên Rán-mác mèn đến xem chơi cho bản. Khi đến nơi Rán-mác thấy cha chả người buôn bán rất đông, có chỗ cất rạp làm trà bánh, rượu thịt chẳng khác nào như một khúc rạp chợ Tết ở Gòcông. Buôn bán nhiều mà người coi hát cũng chẳng ít, chật nức áo quần như nêm một thứ. Rán-mác không thể chen vào nên đi vòng theo chung quanh coi người buôn bán ra thế nào. Đi lần ra sau thấy một cái quán bán rượu bánh trầu thuốc của hai ả độ vừa mới quá buổi xuân xanh, lại có một chàng chừng trên hai mươi năm tuổi ngồi gần một ả quán nọ, chàng mặc u-hoe, có thắt nơ, đi giày ten-bờ-lăng, đội mũ phớt, mắt liếm diềm, đầu lắt qua lắt lại như bị gió thổi lung lay dường như gần đến buổi ghiền; song coi kỹ thì thấy mặt phương phương ửng đỏ mới biết chàng ta bị phép thần men của nhi tiên cô khiến chuyện. Rán-mác hỏi ra mới biết chàng là phát tơ ru-ranh về bót Long-hựu tên Xuân. Người ta nói chữ Langsa chàng dốt đặt chỉ biết đọc lem nhem chữ quốc-ngữ mà thôi, thế mà cũng mặc u-hoe đưa bão mặt lừ như cho người đời dị nghị cũng là lạ cho chớ!

Rán-mác

SỞ KHANH HAY LÀ TÚ-BÀ?

Có hai cô nhỏ, song cũng chả nhỏ chi: cô được 16, 17 tuổi đã biết rõ chữ tình một có không lấy coi lắm lơn quá, trước độ chừng được mới vài lửa mà thôi. Hai cô này ở Phú-tuanh Đông nhơn cha mẹ cho đi coi lễ khai thị chợ làng ấy bị người ta rủ quến dắt đi. Mẹ cô nhỏ đi tìm thấy được mai con tại chợ Gò-công mà bỏ quê nhưng không biết làm sao bắt con nên phải vậy một người đàn bà kêu là vợ tên Cự chuộc giùm tơ đồng. Còn cô lớn không ai đem bạc chuộc về nay cô bị trốn đi đâu mất chưa thấy về. Nghe nói vợ tên Cự có đồng lõa với người rủ quến dắt đi nên bà này dắc con đến thưa ở gần.

Lục-tạc

Sốctrăng

ĐỨA NÀO VẬY?

Tối 10 Avril Kim-Đít vừa đi tới bóng đèn, bỗng nghe la phú-lít nó đánh tôi! nhằm lối đương tối đen, nên không biết tôi là ai? đến chừng ra tới chỗ sáng, thì phú-lít cũng vừa tới hỏi ai đánh đâu? nên cáo khai: thằng Vàng đánh tôi, (lúc Kim-Đít hết hồn, sợ nó, tai bay, họa gởi) nên cáo nói tiếp, nó cầm búa hay là bù lon gì đó, đánh tôi sặt máu, tôi rược nó, nên có la! mà thôi bỏ, nó phải ảnh hưởng lắm. Vậy Kim-Đít bèn hỏi đứa nào vậy? khá nấu cho xôi đặt tên lại là Xị dừng để kêu Vàng nữa thọ bạc kiệu đa!

GIẬN RỒI THƯƠNG

Đối với vợ, con trong gia đình, lẽ thường tình vậy, cái này sợ y có một chút, mà câu chuyện giận rồi thương, số là có hai người chệc đến Sốctrăng đây mà, chệc ở Bố-Thảo tới trước, nên đang đây, chệc ở Nam-Vian xuống thấy thế mới tới, ủa sao lờ nhờ của hoa lợi lắm? chệc Bố Thảo nạt: mầy có đâu khéo lại nói xàm mày tưởng ông bà của mầy là...... sao? chệc Nam-Vian nổi dóa nói tao nói mầy vậy, sao mầy bắt qua ông bà của tao, hai chệc ta đánh với nhau một hồi có người đến can gỡ ra hồi lại mới hay là con nhà chú bà bác. Hai chàng áp lại ôm nhau khóc òa một hồi, rồi lo cúng cho xong kẻo tối, còn sự phá lứ phá hóa bỏ hết.

Kim-dít-Vàng

Thừathiên

CỌP QUÁ NHIỀU

Đầu năm nay cọp ra đồng nội nhiều quá, một giải dân cư duyên-sơn từ làng Thanh-lam, huyện Hương-Thủy cho đến làng An-mong và làng Truồi tươi từ hôm Tết đến nay khi thì ở làng nầy có người bị cọp vồ, khi thì tin ấy lại nghe ở làng kia. Còn như súc vật thì cọp bắt nhiều lắm. Cho đến làng Tàu-ô, Tô-da là nhiều bạ bạn mà cọp cũng ra đến nơi; người ta thấy đến ba con nai con lơn, một con nhỏ, mỗi ngày kiếm ăn xong rồi thì ở giữa những bụi rậm các nơi đồng trống, làm kụt người ở nói thao dỗ cái trò gì mấy mà không dám làm gì! còn những nơi bờ khe trũng mà người ta tìm được lắm bài có thú vật mà cọp ấy ăn dư. Nghe đâu đã có những người xạ lập đem súng đến tìm bắn mà lại không gặp.

CỌP CHỤP NGƯỜI

Làng Nam Phổ (Truồi) mới xảy ra một việc cọp bắt người nữa. Số là có một đứa con nít 13 tuổi, quê quán làng Lê-bình, huyện Hương-thủy, giữ vịt mướn cho một nhà nuôi vịt ở Nam-phổ Đang khi lên tối nằm ngủ trong trại vịt, nằm chung một giường có ba người mà nó nằm giữa. Vậy mà con cọp mới vạch vào bắt tôi đi, may có nhiều người ra đuổi đánh lại được, nhưng thằng bé nọ đã xa trần rồi.!

Người đi vào khoản giữa hay là nằm khoản giữa hai người khác, mà cọp bắt thì người ta cho là chánh bởi số. Hỏ giáo vì lấy lẽ rằng sao con cọp chẳng bắt lấy người đi sau hoặc người nằm bìa chẳng là dễ-dàng lại mau mắn, sao lại đi bắt người nằm giữa nguy-hiểm mà lại cầu cái ấy chẳng phải hổ-giáo là gì? Song tưởng đó là một cái tư-tưởng dị-đoan mà không hay suy xét đó mà thôi. Nhưng xét ra thì việc thiệt vẫn có mà cái lý thuyết hổ-giáo thời không, ấy chỉ bởi con cọp có tánh một là tham ăn, hai là trí nghĩ là muốn bắt lấy con đi giữa rủi lở ra mà bắt thì còn vớ được con sau, vì chỉ bắt người mà phải lựa người có số, nhưng thử xem một đàn trâu đàn bò hay là đàn dê khi bị cọp bắt cũng con đi giữa bị bắt mà thôi, còn những con đi trước đi sau thời không bao giờ bị bắt cả, nên người đi giữa hoặc nằm giữa mà bị cọp bắt ấy, chỉ bởi lẽ đó thời hơn là số mạng.

Ôi! dầu có số mạng hay là rủi-ro thế nào nữa, mà loài ác thú ấy đã chạm đến loài chúng ta, thì ta nên trả thù cho đặng, khu trục cho tan, không lẽ phú cho số mạng hay là rủi ro để nay nó hại chỗ nầy, mai nó hại chỗ khác. Mà cũng lạ thay 1 tự khoảng trong năm đến nay một dãy dân cư duyên sơn từ Hương-thủy đến Truồi có nhiều nơi bị cọp loạn mà sao không thấy quan cho lính về để trừ hại cho dân.!

Dầu - Từ - Bi

Nguyên thủ dầu nầy, dùng lá Từ-Bi và hiệp với các vị thuốc khác mà chế ra, nên gọi tên là Dầu Từ-Bi.

Dầu-Từ-Bi chủ trị các chứng kể sau đây hiệu-nghiệm lắm: kinh phong, tê-thấp, phong nổi có để cùng thân mình, các thứ ghẻ, trặc tay, trặc chơn, nhức mỏi rêm cả mình, hễ dùng dầu nầy thì quả thấy công hiệu. Còn mấy nhà có con nít nhỏ thì nên mua để dành khi nó ho nóng, đau bụng, hoặc tì vị yếu, ăn bú không tiêu, sanh chứng đau bụng sình-bụng no hơi, hoặc có ghẻ ngứa, ghẻ phỏng, phỏng lửa, thúi lỗ tai, các chứng nầy hễ dùng Dầu Từ-Bi mà trị thì mau lành bịnh lắm.

Thiệt là rất tiện dụng, mấy nhà có con nên lưu ý.

Giá bán, mỗi ve lớn 0$,70, mỗi ve nhỏ 0$,30.

Có trữ bán tại tiệm Chụp hình mới "Photo-Nouvelle" ở ngang chợ Cầnthơ.

Photo Nouvelle
Rue du Marché
à Cầnthơ

Bán

1 cái xe hơi Hudson, 6 máy, 7 chỗ ngồi còn mới tinh hảo.

1 cái xe hơi Buick, 6 máy, 7 chỗ ngồi, còn tốt, giá là 1.200$00.

Ai muốn mua do nơi hãng:
Garage T. D. NGHIA = Cantho-ville

GARAGE TRẦN-ĐẠT-NGHĨA

Cantho — (*Cochinchine*)

SỬA CÁC THỨ MÁY:

Xe hơi, tàu hơi, máy lửa, xe máy máy may, máy viết chữ, máy nói, tủ sắt, vân vân.

Công việc làm kỹ lưỡng, mau mà giá rẻ.

Có trữ bán vỏ ruột xe hơi, xe kéo và xe máy, máy may hiệu *Singer* và xe kéo mới.

Dầu nhớt, dầu săng. Đồ phụ tùng xe hơi và xe máy vân vân.

Lãnh làm sườn nhà và hàng rào sắt.

Tại hãng có sẵn xe hơi để cho mướn đi chơi, cùng bao đi xa. Giá định nơi luôn luôn.

CAFÉ RESTAURANT

Hing Hing

Gần nhà hội làng Tânan

Kính cùng quí ông và quí thầy, tôi mới lập nhà hàng bán cơm tây, bán lẻ từ món par plat, ăn món nào thì tính tiền món nấy, tiệm tôi nấu đồ ăn ngon kỹ lưỡng sạch sẽ, ban ngày đồ ăn khác ban đêm đồi đồ ăn khác, có làm đủ thứ bánh tây, hoặc có đám tiệc chi thì tiệm tôi cũng bao lãnh mà nấu.

Vậy quí ông và quí thầy có đi Cầnthơ xin đến tiệm tôi thì tôi sẵng lòng tiếp rước.

Giá rẻ !!! Giá rẻ !!!

KÍNH CÙNG QUÍ-VỊ RÕ:

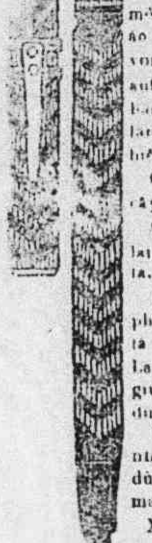

Bổn-hiệu mới tiếp đặng một kỳ viết kẹp theo túi áo "Porte-plume à réservoir à remplissage automatique, có agrafe bằng métal nickelé đẹp lắm, không thua gì các hiệu khác.

Giá định bán rẻ, mỗi cây.....0$60

Ai mua nhiều về bán lại 12 cây, giá chắc là.....6$00

Thứ viết nầy không phải xấu mà bán rẻ, cũng là viết của các xưởng Langsa gởi qua, nếu giữ gìn kỹ càng thì cũng dùng lâu dài.

Kỳ này lại không bao nhiêu; như Quí-Vị cần dùng viết thơ đến mua mau mau kẻo hết.

Xin để thơ và mandat cho:

M. Trần-đạt-Nghĩa
Quản-lý Ấn-Quán An-Hà
Cầnthơ.

TÌNH DUYÊN TÁI HỒI

SOẠN GIẢ
THÁI-TƯỜNG-LONG — (CANTHO)
(TIẾP THEO)

Cô thông thưởng cho bầu O, một trăm đồng bạc đền công nuôi dưỡng cháu mấy lâu nay. O lãnh bạc mừng phơi-phới, ôm thằng Lạc mà hun và từ tạ cô thông ra về.

Đoạn xong, Cô thông bảo người tắm rửa cho thằng Lạc và mua quần áo mới cho cháu thay đổi qua ngày sau đi cáu trở về Giađịnh.

Cô thông về tới nhà ông Tộc, cả nhà thấy thằng Lạc thì mừng rỡ không biết bao nhiêu, bèn dắc nó vào nhà sau cho thị Duyên thấy mặt. Lúc nầy hai Duyên bịnh điên mười phần dám được hai, vừa thấy mặt thằng Lạc thì a lại ôm con vào lòng khóc rống lên nước mắt ra như xối. Nàng mừng quá tâm thần hoảng hốt, té xỉu xuống đất bất tỉnh (chết giấc). Ai nấy tưởng nàng không xong, vì không còn hơi thở. Chị em mới xúm lại bồng nàng để nằm trên dương làm đủ phương kế kêu nàng tỉnh lại. Cách vài ba giờ sau nàng tỉnh trí lại, nói nhiều đều phải lẽ. Từ đây bịnh điên dần dần dám dứt, chẳng còn nói ngày nói cuồng như khi trước vậy.

Ông Tộc mừng cho cô thầy tài tai qua nạn khỏi, hết cơn bịnh hoạn, mới khiến bày tiệc rượu ăn mừng thỉnh bằng hữu láng giềng đến công lạc. Lúc nầy các việc yên, Cô thông Nhơn mình trở về Châuđốc kẻo chồng trông đợi. Nội nhà thấy đều quyến luyến cô thông lắm, nhứt là thị Duyên thương em quá muốn cho em ở lại cùng mình; ngặt vì em có gia thất không lẽ cầm.

Từ ngày Cô thông về Châuđốc rồi, hai Duyên buồn lắm, buồn nỗi chồng hết thương, lại còn vu phần cho mình lấy vàng, bạc rồi giả đò điên mà chạy ăn. Sự oan ức nầy mình ngay mình biết, chồng mình có biết cho đâu! Vậy muốn tỏ ngay gian phải tới biện bạch với chàng cho ra lẽ, hoặc chàng có rộng lượng suy đi xét lại thương mình nữa chăng? Nàng nghĩ vậy mới đem sự mình thâm tình thưa lại với chú hay. Ông Tộc nghĩ cũng phải, bằng lòng cho cháu đi.

Ngày kia hai mẹ con thị Duyên dắc tay nhau về tới nhà thấy chồng đang ngồi kề trên bấp vế một người đờn bà rất xinh đẹp đang dùng cơm. Nàng nghĩ chắc con ác phụ nầy là cục khối tình của chồng mình đây, bấy lâu mình chắt lót tiện tặng không dám xài phí phòng để dành sau cho con. Để dâu thiếp cần kiệm rồi để cho người khác ăn, mình lập gia cang để cho người khác hưởng. Còn thân phận mình thì chồng bắc vợ ham, chết đi sống lại cũng vì con này. Nàng nghĩ đến đây muốn nhảy lại phân thây xé thịt con ác phụ đó mới vừa lòng. Lúc thị Duyên còn đang suy nghĩ kế thằng Lạc thấy mặt cha nó thì nó lăng lăng chạy lại chen vô ngồi trong lòng, mà nói: ba ôi, ba ôi.... sao ba đuổi má tôi đi đi, còn người nào ngồi với ba đó, Ba ôi, má tôi đau ở trên ông, sao ba không tới thăm. Nay tôi với má tôi về nhà đây, ba có mừng không?.." Thằng Lạc nói tới đây, Tình động lòng ngồi lặng thinh suy nghĩ..... kế thị Lang-Nương giả bộ ghen tương dầu chén đũa vô mâm một cái rồn đứng dậy nguýt Tình rồi bỏ mà đi vô nhà sau, Tình thấy người thương của mình giận đuổi, bèn chiều lòng, kêu thị Duyên mà mắng rằng tao nói cho mầy biết, tao với mầy không phải vợ chồng chi nữa; sao mầy còn dám đem cái mặt chai mày đá mầy đến đây làm gì?. Mầy đã gựt của tao hai ngàn đồng bạc và mấy chục lượng vàng còn chưa đủ vừa lòng mầy sao? Mầy đến đây đang có ăn cướp nữa phải không? Mầy phải dắc thằng nhỏ nầy ra khỏi nửa tao lập tức dương cọ cà ra đó mà làm cho tôi gia đạo của tao đa thấy đi đi!!! Thị Duyên bị chồng mắng nhiếc một hồi cũng muốn lui ra về song nghĩ vì tới lỡ rồi cũng phải nói một đôi lời cho chàng biết; Mình ôi! mình nghi cho tôi ăn trộm của mình, thật oan cho tôi. Mình nghĩ đó mà coi, mạng tôi tôi còn không tiếc, há đi tham của ấy sao? Tôi chắc vợ chồng con vú ăn cắp của đó, vì khi tôi liều mình tự tử thì nhà vắn chủ, vợ chồng con vú gạt thằng Lạc lấy chìa khóa mở tủ mà lấy đồ. Lúc nó lấy đồ đó thằng Lạc ngó thấy nên nó mới dắc thằng Lạc đem đi bỏ dọc đường cho biệt tích. Vậy mình hãy hỏi con mình đó thì biết.

Thằng Lạc tiếp nói: ba ôi! mà tôi không có lấy đồ đó, tôi thấy chị vú lấy rõ ràng, vì khi chị mở tủ rồi lục lấy đồ thì tôi mắc thay áo, chừng tôi ngó lại thấy chị gói một gói cặp trong nách mà dắc tôi đi. Vậy Ba phải kiếm bắt chị vú mà lấy lại cho mau mau kẻo chị xài hết đa!!!

(Còn nữa

CÓ BẰNG CẤP CỦA HỘI ĐẤU XẢO MỸ-NGHỆ HANOI BẰNG KHEN
DIPLOME DE MÉRITE EXPOSITION DES BEAUX ARTS DE HANOI 1922
Cordonnerie — Chapellerie — Tonkinoise
GRAVURE SUR METAUX ET MARBRE

NGUYỄN CHÍ HÒA

88 — Rue Catinat — **Saigon**

Kính cùng QUI-VỊ đặng rõ. Tiệm tôi có 30 thợ BẮC-KỲ giỏi ĐÓNG GIÀY, LÀM NÓN theo kiểu ÂU CHÂU kim thời. GIÀY đóng bằng DA-TÂY hết, NÓN làm bằng CÂY-MÓP thiệt nhẹ, lợp NỈ XÁM, BỐ TRẮNG VÀ BỐ-VÀNG đủ kiểu. Tôi cũng có thợ KHẮC CON-DẤU ĐỒNG VÀ CHẠM MỘ-BIA ĐÁ CẨM-THẠCH ĐỂ MÃ. Tôi đã BÁN-SỈ ở LỤC-TỈNH thiệt nhiều, đã có nhiều vị rất ưa đây và khen ngợi NÓN VÀ GIÀY của tôi làm thiệt kỹ càng và giá lại rẻ hơn chỗ khác nữa. Tôi cũng có BÁN GIÀY-HẠ DA LÁNG GIÉP DA-LÁNG VÀ NHUNG đủ màu GUỐC BÁ-KỲ SƠN-ĐEN QUAI-NHUNG QUÍ VỊ xa xin viết thơ về tương nghị tôi sẽ gởi âm lập tức có giá BÁN-SỈ riêng thiệt rẻ xin chư tôn chiếu cố cho việc buôn bán của ĐỒNG-BANG ta được thạnh lợi trong lúc cạnh tranh này tôi hết lòng cám ơn.

NGUYỄN-CHÍ-HÒA, Kính mời

An Phong

Bijouterie soieries de Chine et du Tonkin
CAOLANH

Kính trình cùng lục châu Quí khách đặng rõ: tiệm tôi mua bán ... năm năm bán ròng hàng tàu, ... là vàn xuyến lãnh nhiễu, cũng là hàng vươn, nguyên đen diệu lãnh thật tốt, không để trỏ tới chắc ý, vì tôi mua bán đã lâu, nên tôi hết sức lựa ... nhuộm tốt và hớt chăm tốt, nên các nơi khác đã cảm châu, hoa từ các, cũng và lục soạn bắc thảo, lục soạn thường bao đều có đủ thứ, còn hàng bắc như, hàng không thể bì kịp hàng đen của tôi, và giá tôi bán lại rẻ. ... trắng như thể, hương lược đủ thứ, tôi lãnh tại Hà-nội, như quí khách muốn mua vật chi đừng xin gởi thơ đến, thì tôi sẽ gởi đồ lại liền, như vị nào muốn mua nhiều mà bán, tôi tính giá cắt nhẹ, hàng tôi gởi *contre remboursement*.

Cao lãnh: Nguyễn văn Trước
Cẩn bạch

TRẠI THỢ MỘC, CHẠM VÀ CẨN ĐIỆU

Nguyễn-long-Thao

TẠI CHỢ LATTHIẾU (ĐƯỜNG CAOSNITE)

Sáng tạo giả ... tôi ... nhiều kiểu khéo ...

Có đóng sàng và bàn đồ ... bàn ăn; dài, vắn, tròn vuông theo ... tròn hoặc có kiến sẽ ... 2 ... tủ thờ trơn cẩn, tủ để sách và để rượu. Bàn viết, bàn rửa mặt cùng bàn salon trọn bộ. Ghế trường kỷ, ghế ngồi nhiều kiểu Váng gỗ một tấm liền chước ngựa thường, chưng tiền hoặc chưng với đồ. Biển liễng sơn mài và cẩn. Khay, hộp chưng đèn, đai kỳ.

Những món kể trên đây dùng toàn cây danh mộc: Trắc, gõ, cam ... mà long chế kiểu kim thời.

Kính mời quí ông quí bà muốn mua hay là đặt món chi tới tôi sẵn lòng làm theo vừa ý. Trại tôi cũng có lãnh lãnh bao làm thành vọng các chạm sơn thếp

Nguyễn-long-Thao
Chủ nhơn kính cáo

Quyển từ tụng thể lệ

Quyển từ tụng thể lệ là một quyển sách tối hữu ích cho những người có việc kiện thưa đến toà, cũng rất hay những người làm dân nhà nước. Sách dạy cả thảy 134 trang, nói về sự kiện, bãi nại và nhập vào vụ kiện, về án toà, án khiếm diện và cách cãng án, sự giáo cự chống án oan và tra xét trong việc kháng án, xin phá án tòa sơ, phá án về Đại-pháp, biên tịch đồ tạp vật, sự bán tiền sản đã kể chưa mãn chơn, sổ sự giam thâu... v. v. còn nhiều khoản cần ích không thể kể hết.

Sách này của ông huyện Võ văn Tươm soạn lời nghị và lời chú giải của quan ẩnDUFILHO lại có các kiểu đơn để do theo mà làm rất tiện.

Giá mỗi quyển........1$30
Phụ thêm tiền gởi 0 24.

Xin để thơ cho M. Trần đắc Nghĩa Quản lý Ấn quán An hà Cầnthơ

Có bán
Võ xe thượng hạng

HIỆU (**Pneus Bergougnan**)

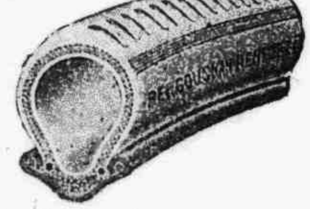

Võ xe kéo mỗi cái giá là	8$ 00
Ruột xe kéo mỗi cái giá là	2, 30
Võ xe máy mỗi cái giá là	2, 80
Ruột xe máy mỗi cái giá là	1, 60

Ai muốn mua xin do nơi M. Trần đắc-Nghĩa Quản lý Ấn quán An hà Cầnthơ

Hỏi bạn thanh niên

Muốn lãnh đặng sắc đọc hãy xem truyện. LỠ BƯỚC PHONG TÌNH. Chuyện cô ba JEANNETTE ở Vinhlong giá mỗi cuốn là .... 0,$30
Ai mua nhiều thì có huê hồng 20%
Có trữ bán tại Ấnquán Anhà Cầnthơ và tiệm Bửu-hưng ... Cầnthơ.

TIỆM
Trương-văn-Hanh
Sadec

Có bán xe máy mới và đồ đồ phụ tùng xe máy và xưa xe. Lãnh thấp muốn đèn khí đá (carbure) theo cuộc quan, hôn, tang, tế, kỳ yên, tân gia, hạ ... đèn bằng nhiều tây và khoản đùng tốt thượng hạng, bán mơ và bán lẻ võ ruột xe máy hiệu Michelin, giày ... đủ cỡ đồng theo kiểu kim thời. Quí ông ở xa muốn mua đồ phụ tùng xe máy, thì gởi thơ cho tôi. Tôi sẵng lòng kỹ lưỡng mà gởi Contre-Remboursement nghĩa là đồng bạc nhà thơ mà lãnh đồ và tôi cho giá đồ phụ tùng in sẵng bằng chữ quốc-ngữ (Prix courant)

Trương-văn-Hanh.
Cẩn khải.

Nhà ngủ và nhà hàng bán cơm tây

HIỆU: TÂN-PHÁT-LỢI

ở đường Bd Maspéro gần cầu tàu lục Tỉnh (SÓCTRĂNG)

Kính thỉnh quới khách nếu có việc đi Sóc-trăng tới lở đường xin dừng bước ghé lại nghỉ nơi tiệm của tôi: Có phòng ngủ tinh vi khoản khoát, lại có quạt máy và đèn điện; tắc một lời là đủ đồ cần tôi có bán các thứ rượu và cơm tây; việc nấu lại càng kỹ lưỡng vì cứ do theo cách Vệ-Sinh

Còn như khách có muốn cần dùng cơm Annam xin cho tôi hay trước một giờ thì tôi cũng sẵng lòng làm cho vừa ý.

Xin Quới-khách chiếu cố đến, tôi lấy làm thậm cám.

Chủ nhơn. Từ-Cảnh kính mời.

Cáo bạch

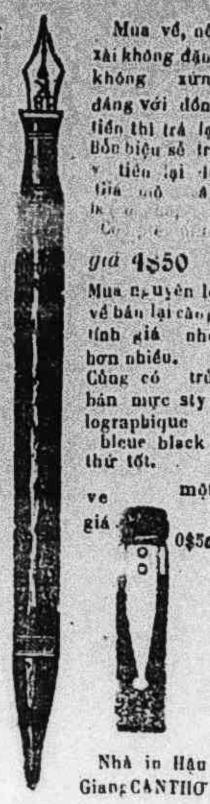

Có bán cáng viết "PORTE PLUMES À RÉSERVOIR" ngòi viết bằng vàng thiệt cao "PLUMES EN OR CONTRÔLÉ" **14k** không sét không mòn Cókhâu (AGRAF) một đầu thì bút viết, còn đầu kia thì viết chì (PORTEMINE); có phụ thêm 1 hộp nhỏ đựng năm cộng chì để thay. Cây viết này nếu gìn giữ xài mười năm không hư.

Xin đừng tưởng rằng cây viết này giống theo cáng viết năm cắt, một đồng của khách

Mua về, nếu xài không đặng không xứng đáng với đồng tiền thì trả lại Bổn hiệu sẽ trả tiền lại đủ. Giá ...

giá 4$50

Mua nguyên lố về bán lại càng tính giá nhẹ hơn nhiều.

Cũng có trữ bán mực stylographique bleue black thứ tốt.

ve giá một 0$50

Nhà in Hậu Giang CANTHƠ

Hai bổn tuồng mới

«Chén thuốc-độc» và «Tây sương tân kịch» là hai bổn tuồng của ông. Vũ-dinh-Long, Giáo-học trường Pháp Việt Hàđông mà bổn báo đã có làm giới thiệu rong số báo ngày 20 Juillet 1922 thời nay ông đã gởi lại cậy bán giùm Tuồng đặt theo lối kịch của người Pháp có phân từ hồi, lời lẽ đúng-đắng mà cách bố cuộc thật tài. Vì số gởi lại ít quá vậy vị nào muốn mua xin mau viết thơ cho nhà in Hậu-giang Cantho

Giá mỗi quyển 0$40, phụ thêm 0$15 tiền gởi

Ngộ cùng Đông Bang

Tuồng "Kim thạch kỳ duyên" là một áng văn Quốcâm nên đọc, nên lưu truyền hậu thế, của một nhà đại gia văn-chương là: ông Thủ-Khoa NGHĨA soạn.

Bổn tuồng này mấy câu chữ nào khó đều có giải nghĩa rõ ràng ở dưới mỗi trương, thiệt dễ hiểu lắm.

Giá mỗi cuốn........0$80
Phụ thêm tiền gởi...0.20

Giá tiền ấy so với văn chương ông Thủ-Khoa Nghĩa đây, thì tưởng còn rẻ lại một bổn tuồng hữu ích và có thể giúp vui cho Quí ông; Quí bà trong cơn rồi rảnh.

Có trữ bán tại nhà in Hậu giang Cầnthơ. Ai mua nhiều, từ 10 cuốn sắp lên sẽ có huê hồng 20%.

XIN LƯU-Ý

Kỳ tàu *ARMAND-BÉHIC* chuyến rồi đây, tại **ENTREPÔT DE VINHLONG** có lại những hàng hoa như sau này:

Trái táo riêm dương (*Prunex fourrés glacés*)

Từ hộp một kilo, nửa kilo và phần tư kilo. Thật là thổ sảng của nước Lang-sa, gia vị chế ăn ngon lắm, bổ và nên cho mấy người bệnh đau mới mạnh dùng lắm, rất quí, cái hộp làm rất chín chiên và khéo vô cùng.

Xe máy "*ALCYON* và *HERCULE*"

Đồ phụ tùng xe kéo như là: Bánh xe, nhíp xe, tom-xe, vì xe, cằm và dạng văn vân.

Cả thảy giá bán y với các hàng lớn Saigon, mà lại có khi rẻ hơn nữa.

Xin chư tôn quan cố, mà giao tiếp cùng nhà này một chuyến, sẽ biết người tử-tế, chiêu đãi là thế nào.

Cai nhơn: Nguyễn thành Lắm
Cẩn khải

Xin ghé mắt !!!

Một quyển sách rất hữu ích

Mấy ông hương chức đang hành sự trong việc quan, muốn cho khỏi lầm lỗi và khỏi bị thiệt hại, lại có quyền thi hành hươn Trưởng-Tòa thì nên mua quyển sách Quốc-âm của ông Dương-văn-Mèn kêu là "*THỨC-KIỂU-MỚI*" có quan Nguyên soái Nam-kỳ phê cho phép in ra bán.

Giá mỗi quyển 3,$00 phụ thêm tiền gởi 0$,24

Sách này có 156 trương, để cách thức kiểu: Yết thị, tờ vi bằng, lời truyền rao và phúc bẩm để cho hương chức dùng mà giao trát tờ và thi hành án về việc hộ người *bổn*-quốc.

Một mình nhà in hậu giang có trữ mà thôi.

Ai mua nhiều về bán lại từ 10 cuốn sắp lên sẽ cho huê hồng 30%.

Tiệm thợ bạc

CỦA M. CAO-VAN-HY
108 Boulevard Bonnard — Saigon

Tiệm này có bán đủ các thứ đồ nữ trang theo kiểu kim thời, xinh đẹp khéo lạ vô cùng, những là: vàng vòng, chuỗi hột, hoa tai, cà-rá, giây chiền, neo xuyến v.v. kiểu chạm rất nên huê dạng.

Xin các bà, các cô hãy đến xem thử một lần thì biết.

Nay kính
Cao văn Hy cẩn khải.

Các nhà buôn nên mua

Tại nhà in Hậu giang có bán tấm bản biên các cách thức gởi thơ từ và gởi hàng hóa, (Tarifs d'affranchissemen des correspondances) hoặc phải dán bao nhiêu con cò, hoặc phải gởi cách thế nào cho trúng theo luật lệ nhà thơ. Mỗi tấm bán 0$.25 phụ thêm 0.$10 tiền gởi

Vị nào muốn mua xin viết thơ cho M. Trần-đắcNghĩa Tổng-lý ấn-quán An hà Cầnthơ

Quản hiệp Xướng kêu là Ban Xướng

Ở GẦN CHỢ CANTHO

Chủ tiệm: Ngô-Bùi

Kính cáo.

Kính trình cho quí vị đặng tường Thuở nay tiệm tôi có bán hàng tàu, hàng xén, và Thuốc bắc; cách buôn bán của tôi và cách tiếp rước mối hàng từ tế thì ai ai cũng biết, nhờ vậy mà tiệm tôi bền vững lâu dài tính đã đặng gần 50 năm.

Ngày nay bổn tiệm tôi làm tờ giao kèo lãnh bán các món dầu, của hãng "Compagnie Asiatic Saigon" vì dầu của hãng ấy thượng hạng và giá rẻ hơn các nơi. Dầu xe hơi kêu là Essence, dầu nhớt đủ thứ, dầu lửa hiệu con-Cá, Mỏ Neo, cái Mão, Chữ Thập, đèn cây lớn nhỏ có màu trắng và màu đỏ. Như Quí vị có cần dùng sai người đến tiệm tôi mua thì có.

Xin Quí vị chiếu cố.

Nay kính, **Ngô-Bùi**

TIỆM
La-văn-Trọng
CANTHO

Có bán các hàng: tơ lụa trừ các thứ lãnh Bắc-Thành, dùng may áo và may quần tốt hơn lãnh tàu nhiều lắm, chắc hơn, dày hơn, nước nhuộm bền hơn.

Nếu nghĩ lại rẻ hơn lãnh Tàu nhiều lắm.

Tiệm tôi cũng có bán các sắc hàng Bombay, các thứ đèn treo hộng màn song, đèn tọa đăng và có trữ bán xe máy hiệu Hirondelle.

Quí ông quí bà muốn mua món chi đặc nói giá, thơ tôi sẽ trả lời liền.

Nay kính,
La-văn-Trọng

Hai thứ thuốc hay

Thuốc « THIÊN-THÀNH CHỈ KHÁI HOÀN » là một thứ thuốc vị khí ôn-hòa chẳng luận già trẻ, đàn ông đàn-bà mới ho, hoặc ho lâu, ho lao, ho ra máu ho có đàm, ho sản hậu, dùng nó trong vài ngày thì thấy giảm liền. Chẳng biết bao nhiêu người đã dùng rồi, đều gởi thơ đến khen ngợi chẳng cùng. Cách dùng thì khi mua thuốc sẽ có gởi toa cho cứ do theo đó

Giá bán ... mỗi gói ...0.30
... ...0.50

... ... trị bịnh mắt Thuốc ... sừa cọp mà luyện chế ra. Lắm người mù đã trên năm sáu tháng mà khi dùng trong tuần lễ thì thấy sáng như thường. Thuốc nhỏ vào đã ngứa và mát lắm. Cách dùng đã biên vào trong toa, khi mua sẽ gởi theo với thuốc.

GIÁ-BÁN: Một ve...,0$10

Xin ráng coi chừng thuốc giả—cứ để thơ cho M. **Trần đắc Nghĩa** Quản lý Ấn quán AnHà Cầnthơ thời thuốc gởi lại

Bán

Có người muốn bán:
1 cái ghế trường kỷ bằng trắc
1 cái bàn
1 bộ đồ lộ-bộ chạm trổ khéo lắm
Định giá dễ mua.
Xin do nơi Bổn-Báo.

Hỏi người Annam

Muốn cho mau lành bịnh, thì gởi thơ cho nhà thuốc **Thọ-xuân-Đường** (Trà-ôn) mà mua những thuốc kể tên dưới đây. Thuốc đã hay mà lại chế một cách kỹ lưỡng, theo phép Vệ-sanh, đã nhiều người uống rồi, có nhiều bài thơ gởi tặng đủ bằng cớ rõ ràng.

1° CHỈ ĐÁI THẤP BỔ HOÀN

Thuốc này trị bịnh đờn bà hư huyết, có chứng máu bạc, ốm yếu suy hư ăn ngủ ít đặng, (Kỵ thai)

Giá bán 1 hộp.......1,$20

2° ÍCH THỌ CỐ TINH ĐƠN

Thuốc trị di tinh mộng tinh và bổ thận
1 ve 30 grs....... 0.$30
1 ve 60 grs........ 0. 60
12 ve 60 grs.,... 5. 50

3° SÂM NHUNG BẢO THỌ TRẤP

Thuốc bổ thận trị tinh khí hư nhược, tay chơn thường lạnh, hoặc Mộng tinh di tinh, cùng người đau lậu lâu năm, dái hết gắt, mà còn một chúc mủ, hoặc là chỉ theo nước dái, thì uống thuốc này trừ căng rất hay. (Kỵ thai)

Giá bán 1 ve 90 grammes..... 1.$90

4° DIÊN THỌ NHUẬN PHẾ CHỈ KHÁI TRẤP

Thuốc này trị bịnh ho lao tổn lâu năm, ho khan ít đàm, hoặc có máu tắc tiếng.

Giá bán 1 ve 90 grames...... 1,$40

5° SÂM BỐI HÓA ĐÀM CHỈ KHÁI HOÀN

Thuốc này trị bịnh ho lâu năm đàm nhiều, khò khè làm siển làm mệt, thì uống thuốc này hay lắm. (Kỵ thai)

1 hộp nhỏ........ 0,$60
1 hộp lớn........ 1, 20

6° BỔ HƯ BỒI NGUƠN TRẤP

Thuốc này uống bổ tỳ vị ăn ngủ ngon khí huyết sung túc, những người lo lắm mệt nhọc nhiều, uống thử thuốc này có ích lắm (Kỵ thai)

1 ve 60 grammes......... 0.90
1 ve 130 grammes........ 1.60
1 ve 250 grammes......... 3.00

7° HUYỀN ỨNG THÁI BẢO ĐƠN

Thuốc này uống xổ đàm, trị bịnh phong thấp nhức mỏi, đất bón đau bụng ăn uống không tiêu hóa, xổ êm không đau bụng.

1 hộp........ 0,$40

Lại bổn hiệu còn bán nhiều thứ thuốc khác nữa, như quí vị muốn mua thuốc hay là hỏi thăm bịnh hoạn chi, thì Bổn hiệu sẵn lòng trả lời lập tức.

Cách mua thuốc xin gởi theo phép (contre remboursement) nghĩa là đem tiền đến nhà thơ mà lãnh thuốc, hay là ở mandat trước càng tốt hơn.

Trà-ôn
Thọ-xuân-Đường
Chủ nhơn
LÊ-VĂN-HUYỀN
Kính đốn

Le Gérant: TRẦN-ĐẮC-NGHĨA

Cantho le 11 Avril 1923
Tirage: 850 exemplaires

CANTHO — IMPRIMERIE DE L'OUEST
Certifié l'insertion conforme
L'Imprimeur